Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

18. prosince 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Článek 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora – Článek 267 SFEU – Notářský zástupce – Pojem ‚soud' – Justiční spolupráce v občanských věcech – Úkony týkající se evropského dědického osvědčení – Nařízení (EU) č. 650/2012 – Odmítnutí banky uznat evropské dědické osvědčení – Článek 71 – Zahájení řízení o stažení nebo změně evropského dědického osvědčení notářem z vlastního podnětu – Absence výkonu soudní funkce – Nepřípustnost"

Ve věci C-240/24,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím notářského zástupce zastupujícího notářku Justynu Gawlicu v Chrapkovicích (zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach, Polsko) ze dne 16. března 2024, došlým Soudnímu dvoru dne 27. března 2024, v řízení zahájeném

N. T.,

za účasti:

O. T.,

S. T.,

BNP Paribas Fortis SA/NV,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: M. Condinanzi, předseda senátu, N. Jääskinen (zpravodaj) a R. Frendo, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za N. T.: M. de Abgaro Zachariasiewicz, radca prawny,

* Jednací jazyk: polština.

– za polskou vládu: B. Majczyna a S. Żyrek, jako zmocněnci,

– za rumunskou vládu: M. Chicu, E. Gane a L. Ghiță, jako zmocněnkyně,

– za Evropskou komisi: J. Hottiaux a W. Wils, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním podle čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 69 odst. 2 a čl. 71 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107).

2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení zahájeného N. T., s bydlištěm v Polsku, v návaznosti na úmrtí její sestry K. T., polské a německé státní příslušnice, která měla obvyklé bydliště v Belgii, proti odmítnutí společnosti BNP Paribas Fortis SA/NV (dále jen „BNP“), banky se sídlem v Belgii, uvolnit aktiva nacházející se na bankovním účtu K. T. vedeném touto bankou, navzdory tomu, že N. T. předložila evropské dědické osvědčení, které ji označuje jako jedinou dědičku.

Právní rámec

Unijní právo

3 Bod 70 odůvodnění nařízení č. 650/2012 zní:

„[Evropské dědické o]svědčení by se mělo vydávat v členském státě, jehož soudy jsou příslušné podle tohoto nařízení. Členské státy by měly ve svých vnitrostátních právních předpisech určit, které orgány mají pravomoc osvědčení vydávat – zda se má jednat o soudy ve smyslu definice pro účely tohoto nařízení, nebo o jiné orgány příslušné v dědických věcech, jako jsou například notáři. […]“

4 Článek 5 nařízení č. 650/2012, nadepsaný „Dohoda o volbě soudu“, v odstavci 1 stanoví:

„Pokud právo, které si zůstavitel dle článku 22 zvolil, aby se jím řídilo jeho dědictví, je právem členského státu, mohou se dotčené strany dohodnout, že soud či soudy tohoto členského státu jsou výlučně příslušné k rozhodování o kterékoli otázce související s dědictvím.“

5 Kapitola VI nařízení č. 650/2012, nadepsaná „Evropské dědické osvědčení“, obsahuje články 62 až 73.

6 Článek 64 tohoto nařízení, nadepsaný „Pravomoc vydat osvědčení“, stanoví:

„[…] Vydávajícím orgánem je:

a) soud ve smyslu čl. 3 odst. 2, nebo

b) jiný orgán, který má podle vnitrostátního práva pravomoc zabývat se dědickými věcmi.“

7 Článek 66 uvedeného nařízení, nadepsaný „Přezkoumání žádosti“, v odstavci 5 stanoví:

„Pro účely tohoto článku poskytne na žádost příslušný orgán jednoho členského státu vydávajícímu orgánu jiného členského státu informace uchovávané zejména v rejstřících nemovitostí, v matrikách a rejstřících, které uchovávají listiny a skutečnosti významné pro dědění nebo úpravu majetkových poměrů v manželství nebo v obdobných majetkových režimech zůstavitele, pokud by příslušný orgán byl oprávněn takové informace podle vnitrostátního práva poskytnout jinému vnitrostátnímu orgánu.“

8 Článek 67 téhož nařízení, nadepsaný „Vydávání osvědčení“, v odstavci 1 písm. a) stanoví:

„Vydávající orgán vydá osvědčení neprodleně v souladu s postupem stanoveným v této kapitole, pokud prvky, které mají být osvědčeny, byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvek. […]

Vydávající orgán osvědčení nevydá, zejména pokud:

a) prvky, jež mají být osvědčeny, byly napadeny, nebo

[…]“

9 Článek 69 nařízení č. 650/2012, nadepsaný „Účinky osvědčení“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Osvědčení vyvolává účinky ve všech členských státech, aniž by se vyžadoval jakýkoli zvláštní postup.

2. Předpokládá se, že osvědčení pravdivě dokládá prvky, které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky. Předpokládá se, že osoba uvedená v osvědčení jako dědic, odkazovník, vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy či pravomocemi, přičemž uvedená práva nebo pravomoci nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví samotné osvědčení.“

10 Článek 71 tohoto nařízení, nadepsaný „Oprava, změna nebo stažení osvědčení“, v odstavci 2 uvádí:

„Vydávající orgán na žádost kterékoli osoby, která prokáže oprávněný zájem, nebo je-li to možné dle vnitrostátního práva, z vlastního podnětu změní nebo stáhne osvědčení, pokud bylo zjištěno, že toto osvědčení nebo jeho jednotlivé prvky neodpovídají skutečnosti.“

11 Článek 72 uvedeného nařízení, nadepsaný „Opravné prostředky“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. […]

Rozhodnutí přijatá vydávajícím orgánem podle článku 71 […] může napadnout každá osoba, která prokáže oprávněný zájem.

Opravný prostředek se podává u soudního orgánu v členském státě vydávajícího orgánu v souladu s právními předpisy daného státu.

2. Pokud je v důsledku napadení uvedeného v odstavci 1 zjištěno, že vydané osvědčení neodpovídá skutečnosti, příslušný soudní orgán osvědčení opraví, změní nebo stáhne, popřípadě zajistí, aby jej opravil, změnil nebo stáhl vydávající orgán.

[…]“

Polské právo

Notářský řád

12 Článek 79 zákona o notářském řádu (ustawa Prawo o notariacie) ze dne 14. února 1991 (Dz. U. částka 22, č. 91) ve znění použitelném na věc v původním řízení (dále jen „notářský řád“) stanoví:

„Notář provádí následující úkony:

[…]

1b) úkony týkající se evropského dědického osvědčení.

[…]“

13 Článek 83 tohoto řádu v § 1 stanoví:

„Proti odmítnutí provést notářský úkon může osoba, která má na provedení úkonu zájem, podat stížnost ke krajskému soudu příslušnému podle místa sídla notářského úřadu, který odmítne provést notářský úkon, a to do jednoho týdne ode dne doručení odůvodnění odmítnutí, a pokud ve stanovené lhůtě nepožádala o doručení odůvodnění odmítnutí, ode dne, kdy se o odmítnutí dozvěděla. Stížnost se podává prostřednictvím notáře, který provedení úkonu odmítl.“

14 Článek 89 uvedeného řádu v § 1 stanoví:

„Strany notářského úkonu platí odměnu notáře společně a nerozdílně. […]“

15 Článek 95t téhož řádu stanoví:

„Notář v protokolu zaznamenává vydání, opravu, změnu nebo stažení evropského dědického osvědčení, případně pozastavení jeho účinků, jakož i odmítnutí provést tyto úkony. […]“

16 Článek 95u notářského řádu v § 1 stanoví:

„Notář z úřední povinnosti doručuje opis protokolu obsahujícího vydání evropského dědického osvědčení nebo odmítnutí takové osvědčení vydat spolu s poučením o dostupném opravném prostředku. Odůvodnění těchto úkonů notář vyhotoví do jednoho týdne na žádost osoby

účastnící se notářského úkonu, podanou do jednoho týdne ode dne doručení opisu protokolu, anebo v případě, že osoba účastnící se notářského úkonu takovou žádost nepodala, ale podala opravný prostředek ve lhůtě stanovené zákonem.“

17 Článek 95v tohoto řádu zní:

„Je-li zjištěno, že existuje důvod podle [nařízení č. 650/2012] pro změnu nebo stažení evropského dědického osvědčení, může jej notář z vlastního podnětu změnit nebo stáhnout.“

18 V článku 95w uvedeného řádu se stanoví:

„Notář z úřední povinnosti doručuje opis protokolu obsahujícího opravu, změnu nebo stažení evropského dědického osvědčení, případně pozastavení jeho účinků, jakož i odmítnutí provést tyto úkony, spolu s poučením o dostupném opravném prostředku. Článek 95u § 1 druhá věta se použije obdobně. Notář z úřední povinnosti doručuje opis protokolu obsahující tyto úkony také všem osobám, kterým byly vydány ověřené kopie evropského dědického osvědčení.“

19 Článek 95x téhož řádu v § 1 stanoví:

„Proti úkonům notáře týkajícím se vydání, opravy, změny nebo stažení evropského dědického osvědčení, případně pozastavení jeho účinků, je přípustná stížnost. Článek 83 se použije obdobně.“

Nařízení ministra spravedlnosti o maximálních sazbách notářských poplatků

20 Ustanovení § 10a odst. 2a nařízení ministra spravedlnosti o maximálních sazbách notářských poplatků (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej) ze dne 28. června 2004 (Dz. U. z roku 2004, částka 148, č. 1564) ve znění použitelném na věc v původním řízení stanoví:

„Za úkony týkající se evropského dědického osvědčení, s výjimkou úkonů uvedených v odstavcích 2b a 2c a v § 12, činí maximální sazba 400 [polských zlotých (PLN) (přibližně 100 eur)].“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

21 K. T., která měla dvojí – polskou a německou – státní příslušnost a měla obvyklé bydliště v Belgii, zemřela dne 6. února 2023 v Polsku. Byla svobodná a bezdětná. Jejími nejbližšími příbuznými byli rodiče a sestra N. T., kteří měli bydliště v Polsku. Před svou smrtí K. T. sepsala před polským notářem závěť, v níž si zvolila jako rozhodné polské právo a za jedinou dědičku označila svou sestru N. T.

22 Dne 22. února 2023 byla tato závěť otevřena a přečtena před notářským zástupcem zastupujícím notářku Justynu Gawlicu v Chrapkovicích (zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach, Polsko) (dále jen „notářský zástupce“), za přítomnosti N. T. a rodičů K. T. Rodiče K. T. a N. T. uzavřeli dohodu o volbě soudu podle článku 5 nařízení č. 650/2012. Na základě tohoto řízení bylo vydáno dědické osvědčení označující N. T. za jedinou dědičku, které bylo doplněno potvrzením odpovídajícím formuláři II, stanoveným a připojeným k prováděcímu nařízení Komise (EU) č. 1329/2014 ze dne 9. prosince 2014, kterým se stanoví formuláře uvedené

v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2014, L 359, s. 30). V tomto potvrzení popsal notářský zástupce účinky vydaného dědického osvědčení, zejména jeho právní závaznost, a připomněl kvalifikaci jakožto soudu, jak vyplývá z rozsudku ze dne 23. května 2019, WB (C-658/17, EU:C:2019:444).

23 Dědictví zahrnovalo zejména finanční prostředky na bankovním účtu vedeném společností BNP. Posledně uvedená společnost odmítla uznat N. T. za jedinou dědičku K. T. a požádala jí o předložení evropského dědického osvědčení.

24 Navzdory tomu, že notářský zástupce vydal dne 5. července 2023 takové osvědčení označující N. T. za jedinou dědičku, společnost BNP potvrdila své odmítnutí uznat ji za jedinou dědičku K. T. a požadovala, aby předložila dědické osvědčení vydané belgickým notářem (*verklaring van erfrecht*).

25 Dne 18. září 2023 se notářský zástupce obrátil na N. T. a společnost BNP a připomněl jim právní stav, který vyplývá z uzavření dohody o volbě soudu, jakož i z vydání evropského dědického osvědčení. Notářský zástupce informoval společnost BNP o možnosti požádat na základě čl. 71 odst. 2 nařízení č. 650/2012 o stažení nebo změnu nesprávného nebo vadného evropského dědického osvědčení a upřesnil, že takové osvědčení zůstává v každém případě závazné, dokud není staženo nebo změněno.

26 Dne 3. listopadu 2023 zahájil notářský zástupce z vlastního podnětu řízení o stažení nebo změně dotčeného evropského dědického osvědčení a jako účastníky k němu přizval N. T., její rodiče a společnost BNP. Poskytl jim lhůtu k předložení informací a dokumentů, které by mohly prokázat případnou vadnost tohoto osvědčení. Rovněž informoval tyto účastníky řízení, že zahájení takového řízení bude spojeno s procesními náklady, jako je notářský poplatek a náklady na doručení a překlad.

27 Notářský zástupce uvádí, že polský zákonodárce v souladu s čl. 71 odst. 2 nařízení č. 650/2012 uložil notáři jakožto orgánu vydávajícímu evropské dědické osvědčení zákonnou povinnost změnit nebo stáhnout vydané osvědčení, a to i z vlastního podnětu, pokud neodpovídá skutečnosti. Upřesňuje, že notář tedy musí dbát na správnost vydaného evropského dědického osvědčení a v případě pochybností objasnit z úřední povinnosti nebo na žádost dotčených stran otázku jeho správnosti prostřednictvím příslušného šetření. V rámci takového řízení by tedy notářský zástupce měl nejen ověřovat správnost obsahu evropského dědického osvědčení, které je předmětem sporu v původním řízení, ale také rozhodnout spor v původním řízení, což by pro něj znamenalo zaujmout stanovisko k souladu obsahu tohoto osvědčení se skutečným právním stavem.

28 Notářský zástupce má za to, že za tímto účelem musí určit relevantní okolnosti věci v původním řízení zejména na základě řízení o předběžné otázce, jakož i ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1784 ze dne 25. listopadu 2020 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) (Úř. věst. 2020, L 405, s. 40).

29 Podle notářského zástupce tedy vydávající orgán v rámci řízení o stažení nebo změně evropského dědického osvědčení vykonává soudní funkce, což potvrzuje i systematika nařízení č. 650/2012.

30 V tomto ohledu notářský zástupce uvádí, že v čl. 66 odst. 5 tohoto nařízení považoval unijní normotvůrce za nezbytné stanovit procesní postup pro získávání důkazů v jiných členských státech, který je z velké části určen vydávajícím orgánům, které nejsou soudy. Stanovení takového procesního postupu souvisí s tím, že podle čl. 67 odst. 1 písm. a) nařízení č. 650/2012 vydávající orgán nerozhoduje spory, a není tedy oprávněn využívat nástroje soudní spolupráce v občanských věcech určené soudům. Situace se však zásadně mění poté, co je osvědčení vydáno, pokud má vydávající orgán na základě článku 71 tohoto nařízení stáhnout nebo změnit dotčené dědické osvědčení. Tento orgán by tedy mohl využívat těchto nástrojů v rámci řízení o stažení nebo změně evropského dědického osvědčení, což by vysvětlovalo, proč normotvůrce do článku 71 nařízení č. 650/2012 nezačlenil pravidlo podobné pravidlu obsaženému v čl. 66 odst. 5 tohoto nařízení. Tyto skutečnosti vedou notářského zástupce k závěru, že uvedený orgán vykonává soudní funkce a může předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

31 Nicméně s ohledem na rozsudek ze dne 23. května 2019, WB (C-658/17, EU:C:2019:444), a usnesení ze dne 1. září 2021, OKR (Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná notářským zástupcem) (C-387/20, EU:C:2021:751), si notářský zástupce zaprvé klade otázku, zda je za okolností věci v původním řízení oprávněn položit Soudnímu dvoru předběžné otázky.

32 Pokud by tomu tak bylo, notářský zástupce se zadruhé zamýšlí nad tím, zda je podle vnitrostátního práva možné uložit společnosti BNP náhradu nákladů na notáře souvisejících s řízením o stažení nebo změně evropského dědického osvědčení, když se tato společnost nezúčastnila řízení o vydání evropského dědického osvědčení ani nepožádala o jeho stažení nebo změnu, ale zpochybnila účinky osvědčení, které jí bylo předloženo, což vedlo vydávající orgán k tomu, že z vlastního podnětu zahájil řízení o stažení nebo změně tohoto osvědčení.

33 Podle notářského zástupce musí v souladu s platným polským právem, zejména notářským řádem a nařízením ministra spravedlnosti o maximálních sazbách notářských poplatků, a při dodržení obecných omezení vyplývajících z unijního práva, každý účastník tohoto řízení nést náklady na notáře související s tímto řízením. Za okolností projednávané věci by společnost BNP měla být zahrnuta mezi účastníky uvedeného řízení.

34 Zatřetí se notářský zástupce táže, zda čl. 69 odst. 2 nařízení č. 650/2012 umožňuje bance, které je předložena platná ověřená kopie evropského dědického osvědčení, zpochybnit postavení osoby označené v tomto dokumentu jako dědice.

35 Za těchto okolností se notářský zástupce rozhodl položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 71 odst. 2 nařízení [č. 650/2012] vykládán v tom smyslu, že mimosoudní orgán vydávající evropské dědické osvědčení je v řízení o stažení nebo změně takového vydaného osvědčení oprávněn podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU?

2) Je-li odpověď na [první] otázku kladná, umožňuje čl. 71 odst. 2 [tohoto nařízení], aby náklady řízení o stažení nebo změně evropského dědického osvědčení byly na základě vnitrostátního práva uloženy bance, která nebyla účastníkem řízení o vydání osvědčení a nepožádala o jeho stažení či změnu, ale zpochybnila účinky legitimity jí předloženého osvědčení způsobem, který vedl vydávající orgán k tomu, že z vlastního podnětu zahájil řízení o stažení nebo změně osvědčení za účasti této banky?

3) Je-li odpověď na [druhou] otázku kladná, musí být čl. 69 odst. 2 [uvedeného nařízení] vykládán v tom smyslu, že banka, které je předložena platná ověřená kopie evropského dědického osvědčení, není oprávněna zpochybnit postavení osoby označené v takovém osvědčení jako dědice?“

Řízení před Soudním dvorem

36 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 6. září 2024 bylo řízení v projednávané věci přerušeno až do vyhlášení rozsudku ze dne 23. ledna 2025, Albausy (C-187/23, EU:C:2025:34).

37 Dopisem ze dne 28. ledna 2025 zaslala soudní kancelář Soudního dvora tento rozsudek notářskému zástupci a vyzvala jej, aby jí sdělil, zda s ohledem na uvedený rozsudek na žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce trvá.

38 V odpovědi ze dne 20. února 2025 informoval notářský zástupce Soudní dvůr, že na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce trvá, jelikož uvedený rozsudek, který se týká řízení o vydání evropského dědického osvědčení, nemá žádný dopad na předmět a průběh tohoto řízení, v jehož rámci by notářský zástupce měl vyřešit spor, jehož předmětem je uznání evropského dědického osvědčení, což mu přiznává povahu „soudu“ ve smyslu článku 267 SFEU.

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

39 V souladu s čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora platí, že je-li žádost o rozhodnutí o předběžné otázce zjevně nepřípustná, může Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, aniž by pokračoval v řízení.

40 Toto ustanovení je třeba použít v projednávané věci.

41 Podle ustálené judikatury je postup zavedený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které mají tyto soudy rozhodnout (rozsudek ze dne 7. května 2024, NADA a další, C-115/22, EU:C:2024:384, bod 33 a citovaná judikatura).

42 Z toho vyplývá, že k tomu, aby byl předkládající orgán oprávněn obrátit se na Soudní dvůr v rámci řízení o předběžné otázce, musí být možné kvalifikovat jej jako „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU, což musí ověřit Soudní dvůr na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce (rozsudek ze dne 7. května 2024, NADA a další, C-115/22, EU:C:2024:384, bod 34 a citovaná judikatura).

43 Při posuzování toho, zda je předkládající orgán svou povahou „soudem“ ve smyslu článku 267 SFEU, což je otázka, která je upravena výlučně unijním právem, přihlíží Soudní dvůr k souboru faktorů, jako je to, zda je tento orgán zřízen zákonem, zda se jedná o stálý orgán, zda má obligatorní jurisdikci, zda má řízení před ním kontradiktorní povahu, zda aplikuje právní předpisy a zda je nezávislý (viz rozsudky ze dne 30. června 1966, Vaassen-Göbbels, 61/65, EU:C:1966:39, s. 395; ze dne 3. května 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, bod 41, jakož i ze dne 7. května 2024, NADA a další, C-115/22, EU:C:2024:384, bod 35).

44 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že vnitrostátní soudy jsou oprávněny obrátit se na Soudní dvůr pouze tehdy, pokud před nimi probíhá spor a rozhodují v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy (rozsudek ze dne 23. ledna 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, bod 30 a citovaná judikatura).

45 K určení, zda vnitrostátní orgán, kterému zákon svěřuje funkce jiné povahy, musí být považován za „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU, je nutno posoudit konkrétní povahu funkcí, zda jde o soudní nebo správní funkce, které vykonává ve specifickém normativním kontextu, v jehož rámci žádá o rozhodnutí Soudního dvora za účelem zjištění, zda před ním probíhá spor a zda rozhoduje v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. února 2017, Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, bod 28, jakož i usnesení ze dne 1. září 2021, OKR (Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná notářským zástupcem), C-387/20, EU:C:2021:751, bod 23, a ze dne 19. května 2022, Frontera Capital, C-722/21, EU:C:2022:412, bod 13].

46 V této souvislosti je třeba úvodem připomenout, že systém zavedený nařízením č. 650/2012 spočívá na předpokladu, že evropské dědické osvědčení je vydáno v souladu s postupem stanoveným v kapitole VI tohoto nařízení, pokud prvky, jež mají být osvědčeny, byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění.

47 Kromě toho podle článku 64 nařízení č. 650/2012 ve spojení s bodem 70 odůvodnění tohoto nařízení může být vydání takového osvědčení svěřeno soudu nebo jiným orgánům než soudům, které mají podle vnitrostátního práva pravomoc zabývat se dědickými věcmi, jako jsou například notáři.

48 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že podle polského práva mohou být soudy i notáři považováni za orgány příslušné k vydání evropského dědického osvědčení. Konkrétně notářský řád ve svém čl. 79 bodě 1b stanoví, že notář provádí úkony týkající se evropského dědického osvědčení.

49 V rámci vydávání takového osvědčení, jak je stanoveno v čl. 67 odst. 1 nařízení č. 650/2012, a za účelem zachování důvěry občanů v evropské dědické osvědčení již Soudní dvůr rozhodl, že vydávající orgán nemůže vydat takové osvědčení, jehož prvky neodpovídají skutečnosti, a že v případě napadení prvků, které mají být osvědčeny, je tento orgán, který nemá pravomoc o nich rozhodnout, povinen odmítnout vydat požadované evropské dědické osvědčení, přičemž toto odmítnutí může být předmětem opravného prostředku podle článku 72 tohoto nařízení u soudního orgánu příslušného k rozhodnutí o takovém napadení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. ledna 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, body 43, 44, 64 a 65). Soudní dvůr z tohoto konstatování vyvodil, že dotčený předkládající orgán tím, že jakožto orgán vydávající evropské dědické osvědčení vydává rozhodnutí podle čl. 67 odst. 1 uvedeného nařízení, nevykonává soudní funkci, a není proto oprávněn obrátit se na Soudní dvůr na základě článku 267 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. ledna 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, bod 66).

50 S ohledem na judikaturu uvedenou v bodech 43 až 45 a 49 tohoto usnesení je tedy třeba ověřit, zda se povaha funkcí vykonávaných vydávajícím orgánem, v projednávané věci notářským zástupcem, v rámci řízení o stažení nebo změně evropského dědického osvědčení podle čl. 71 odst. 2 nařízení č. 650/2012 a v kontextu, v němž předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, liší od povahy funkcí, jež takový orgán vykonává, když vydává uvedené osvědčení.

51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pro účely výkladu ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (viz rozsudky ze dne 17. listopadu 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, bod 12, a ze dne 23. ledna 2025, Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, bod 39).

52 Podle čl. 71 odst. 2 nařízení č. 650/2012 vydávající orgán na žádost kterékoli osoby, která prokáže oprávněný zájem, nebo je-li to možné dle vnitrostátního práva, z vlastního podnětu změní nebo stáhne osvědčení, pokud bylo zjištěno, že toto osvědčení nebo jeho jednotlivé prvky neodpovídají skutečnosti.

53 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že ze znění čl. 71 odst. 2 nařízení č. 650/2012 nevyplývá, že je to vydávající orgán, kdo musí za účelem stažení nebo změny evropského dědického osvědčení zjistit, že se toto osvědčení nebo jeho jednotlivé prvky liší od skutečnosti.

54 Je totiž třeba uvést, jako to učinila Evropská komise, že v tomto ustanovení je sloveso „zjistit“ použito v pasivním nebo neosobním tvaru, a to hned v několika jazykových verzích, například ve španělštině (*se haya acreditado*), v němčině (*wenn feststeht*), v estonštině (*on kindlaks tehtud*), v angličtině (*it has been established*), ve francouzštině (*lorsqu'il a été établi*), v italštině (*sia stato accertato*), ve finštině (*jos on todettu*) nebo ve švédštině (*om det har fastställts*).

55 Tento výklad je potvrzen také článkem 72 odst. 2 nařízení č. 650/2012, podle kterého „[p]okud je v důsledku napadení uvedeného v odstavci 1 zjištěno, že vydané osvědčení neodpovídá skutečnosti, příslušný soudní orgán osvědčení opraví, změní nebo stáhne, popřípadě zajistí, aby jej opravil, změnil nebo stáhl vydávající orgán“. Pouze soudní orgán uvedený v tomto ustanovení může tedy po provedení úplného meritorního přezkumu věci rozhodnout o dědických právech nebo napadených prvcích v evropském dědickém osvědčení. Orgán vydávající toto osvědčení je tudíž oprávněn, případně i bez návrhu, změnit nebo stáhnout osvědčení, které předtím vydal, pouze tehdy, pokud příslušný soudní orgán předtím zjistil, které prvky tohoto osvědčení neodpovídají skutečnosti, a sám uvedené osvědčení neopravil, nezměnil ani nestáhl.

56 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že vydávající orgán, v projednávaném případě notářský zástupce, není oprávněn rozhodnout o napadených prvcích evropského dědického osvědčení, které předtím vydal.

57 Je pravda, že řízení o stažení nebo změnu evropského dědického osvědčení je specifické a autonomní ve vztahu k řízení o vydání evropského dědického osvědčení podle článku 67 nařízení č. 650/2012.

58 Jak však uvedli notářský zástupce, N. T. a rumunská vláda, je toto řízení upraveno v kapitole VI tohoto nařízení, která se týká evropského dědického osvědčení, a představuje tedy fázi, která následuje po vydání tohoto osvědčení a doplňuje jej a která byla stanovena unijním normotvůrcem za účelem zaručení cílů sledovaných uvedeným nařízením.

59 Ustanovení této kapitoly týkající se evropského dědického osvědčení, včetně těch, která se vztahují k řízení o stažení nebo změně tohoto osvědčení, tak nepřiznávají vnitrostátním orgánům oprávněným k vydání uvedeného osvědčení pravomoc řešit případné spory a v případě sporu určovat práva a povinnosti osob, které si nárokují dědictví nebo mají na dědictví jakýkoli zájem.

60 Z toho vyplývá, že v projednávané věci notářský zástupce při změně nebo stažení evropského dědického osvědčení nerozhoduje spor, v jehož rámci by měl vydat rozhodnutí soudní povahy, a proto nevykonává soudní funkce ani vůči dědicům a odkazovníkům, kteří mají přímá práva k pozůstalosti, ani – *a fortiori* – vůči dotčeným třetím osobám, jako je například banka, u níž měla zůstavitelka účet.

61 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy nelze notářského zástupce považovat za „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU.

62 V důsledku toho musí být tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 53 odst. 2 jednacího řádu prohlášena za zjevně nepřípustnou.

K nákladům řízení

63 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím orgánem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rozhodnutím notářského zástupce zastupujícího notářku Justynu Gawlicu v Chrapkovicích (zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach, Polsko), ze dne 16. března 2024 je zjevně nepřípustná.

Podpisy